

PROHLÁŠENÍ O MLČENLIVOSTI

Já, Bc. Petra Kamenická, studentka speciální pedagogiky na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy tímto prohlašuji, že při zpracování údajů do diplomové práce na téma - **Podpora vzdělávání žáků s mentálním postižením v základních školách**, budu:

- zachovávat zcela a bezvýhradně anonymitu všech zúčastněných respondentů z řad pedagogických pracovníků (včetně názvu školy)
- citlivě nakládat s osobními údaji žáků a poskytnuté informace z dokumentace žáků budou striktně anonymní
- informace využívat pouze pro účely této diplomové práce
- zachovávat mlčenlivost i po ukončení této diplomové práce.

V..... dne.....

Podpis.....

Příloha 2 – Záznamový arch pro vedení rozhovorů – zdroj: autorka práce

- 1) Jaká je Vaše pozice na škole?
- 2) Jak dlouho už pracujete ve školství?
- 3) Jaká je Vaše aprobace (vzdělání)?

- 4) Jaký zaujímáte postoj ke konceptu inkluzivního vzdělávání?
- 5) Pozorujete v současnosti větší tendence v zařazování žáků s mentálním postižením (MP) do běžných základních škol než v minulosti?
- 6) Jak vnímáte změny v oblasti podpory vzdělávání žáků s mentálním postižením spojené s implementací nové legislativy?
- 7) Jaký máte názor na zrušení přílohy rámcového vzdělávacího programu základní školy pro žáky s lehkým mentálním postižením?
- 8) Pracujete s katalogem podpůrných opatření? Pokud ano, do jaké míry je pro Vaši praxi přínosný?
- 9) Jaké výhody shledáváte v integraci žáka s MP v základní škole?
- 10) Jaké nevýhody shledáváte v integraci žáka s MP v základní škole?
- 11) Jaké předpoklady by podle Vás měl mít žák vhodný pro integraci do běžné základní školy?
- 12) Budou podle Vás žáci s mentálním postižením, kteří jsou vzděláváni v běžných základních školách, dostatečně připraveni na praktický život v dospělosti?
- 13) Máte již předchozí zkušenosti s integrací žáka s mentálním postižením v základní škole? Pokud ano, v jakém rozsahu?
- 14) Šlo vždy o žáky s lehkým mentálním postižením nebo někdy i o žáky se středně těžkým mentálním postižením?

- 15) Charakterizujte konkrétního žáka s mentálním postižením (stupeň mentálního postižení, jaký navštěvuje ročník, ...)
- 16) Jaké předměty (či konkrétních činnosti) dělají žákovi s MP největší obtíže?
- 17) Potýkáte se s náročným chováním u žáka? – projevy agrese, nekázně, stereotypního chování- jak jej řešíte?

- 18) Jakou pozici má žák s MP v třídním kolektivu?
- 19) Jak pracujete s třídním kolektivem s cílem zapojit žáka s mentálním postižením?

- 20) Zajistila Vám škola proškolení v oblasti péče o žáka s MP (jakou formou)?
- 21) Jak funguje spolupráce školy s rodiči žáka?
- 22) Jaká je z Vašeho pohledu spolupráce se speciálně pedagogickým centrem, pedagogicko - psychologickou poradnou či dalšími odborníky?
- 23) Máte dostatečnou podporu školského poradenského zařízení? Jsou pro Vás srozumitelné zprávy a doporučení ze SPC (PPP), jak doporučení aplikujete v praxi?

- 24) Jaký stupeň podpůrných opatření je žákovi s mentálním postižením poskytován?
- 25) Jaká podpůrná opatření u žáka s MP poradenské zařízení doporučilo?
- 26) Jaké jsou finanční nároky na podpůrná opatření? Dostala škola na realizaci podpůrných opatření ve vzdělávání žáka s MP adekvátní finanční dotaci?
- 27) Má žák s MP personální podporu v podobě asistenta pedagoga? Jak funguje jejich spolupráce?
- 28) Účastní se žák mimoškolních aktivit a pobytů? Jaká podpora je na místě v těchto situacích?
- 29) Je snížen počet žáků ve třídě, kde je integrované dítě s MP?
- 30) Jaký má žák s MP režim výuky? (prostorový, časový) Přechází na některé hodiny do jiné třídy?
- 31) Strukturalizujete a vizualizujete žákovi s MP denní režim?
- 32) Jakým způsobem obvykle realizujete výuku? (formy, metody, postupy prostředky využívané ve vzdělávání žáků s MP) Jaké metody, formy aj. se vám osvědčily? Měníte vůči žákovi s MP své učební styly?
- 33) V jaké míře je potřebná úprava rozsahu a obsahu učiva? Jakým způsobem modifikujete předávané informace?
- 34) Jsou zvýšené nároky na úpravu prostředí?
- 35) Jaké konkrétní učební pomůcky (speciální učebnice, didaktický materiál) v praxi využíváte?

- 36) Jaká jsou specifika individuální práce s žákem?
- 37) Jak probíhá kooperativní učení mezi žákem s MP a intaktními vrstevníky?
- 38) Jaké způsoby hodnocení využíváte u žáka s MP?
- 39) Jak motivujete žáka s MP?
- 40) Jak pracujete se zvýšenou únavou žáka a jak podporujete koncentraci jeho pozornosti?
- 41) Jak řešíte kompenzaci deficitů u žáka s MP? (komunikace, sociální chování, nácvik sebeobslužných dovedností, trénink paměti, posilování zrakové a sluchové diferenciací...)
- 42) Jaké a jakým způsobem jsou u vás realizovány předměty speciálně pedagogické péče?

Příloha 3 – Doslovný přepis vybraných rozhovorů s pedagogickými pracovníky – zdroj: autorka práce

1) Jaká je Vaše pozice na škole?

- **ŠSP č. 2:** „*Jsem speciální pedagožka.*“
- **TU č. 2:** „*Tak já jsem učitelka na prvním stupni základní školy.*“

2) Jak dlouho už pracujete ve školství?

- **ŠSP č. 2:** „*Ve školství pracuju rok.*“
- **TU č. 2:** „*13 let.*“

3) Jaká je Vaše aprobace (vzdělání)?

- **ŠSP č. 2:** „*Vzdělání mám speciální pedagogiku v bakalářském studiu a speciální pedagogiku, diagnostiku a poradenství v magisterském studiu.*“
- **TU č. 2:** „*Mám učitelství pro první stupeň a k tomu speciální pedagogiku.*“

4) Jaký zaujímáte postoj ke konceptu inkluzivního vzdělávání?

- **ŠSP č. 2:** „*Se zavedením inkluze souhlasím, to ano, ale všude to není reálné. Hlavně inkluze je postupné začleňování, a ne, že řeknou od 1. 9. všichni... tady to nějak fungovalo a teď to nabourali, všechny zděsili a vzniknul chaos.*“
- **TU č. 2:** „*No nemůžu říct, že bych s tím úplně souhlasila, myslím si, že to všude zavést nejde, aby byli všichni nasunutí do základních škol.*“

5) Pozorujete v současnosti větší tendence v zařazování žáků s mentálním postižením (MP) do běžných základních škol než v minulosti?

- **ŠSP č. 2:** „*Hmm určitě i ze zkušeností kolegyně.*“
- **TU č. 2:** „*No to každopádně.*“

6) Jak vnímáte změny v oblasti podpory vzdělávání žáků s mentálním postižením spojené s implementací nové legislativy?

- **ŠSP č. 2:** „Zrušila se příloha RVP pro žáky s lehkým mentálním postižením, no tak my v praxi teď akorát píšeme, podle minimálních výstupů zařazených...je to takové slovíčkaření, ale v podstatě se moc nezměnilo.“
- **TU č. 2:** „No tam se zrušila ta příloha a to je škoda, zdá se mi, že byla podrobnější a i se z ní líp vycházelo. Přijde mi, že to bylo dobře nastavené, že to fungovalo a bylo to ucelené a v současné době se na to stejně odkazuje, používá se to, v praxi se mi to taková změna zase nezdá.“

7) Jaký máte názor na zrušení přílohy rámcového vzdělávacího programu základní školy pro žáky s lehkým mentálním postižením?

- **ŠSP č. 2:** „Jak už jsem říkala, formulujeme to jinak, ale ve výsledku se moc neliší.“
- **TU č. 2:** „Myslím, že to nebylo nutné.“

8) Pracujete s katalogem podpůrných opatření? Pokud ano, do jaké míry je pro Vaši praxi přínosný?

- **ŠSP č. 2:** „Pracujeme, vycházejí z něj ta doporučení. Jsou hodně přínosné, hodně obsáhlé a je tam hodně teorie, ale myslím si, že pro učitele, kteří nemají žádné zkušenosti, tak je to asi dobré, je to pro ně asi hodně literatury navíc, ale myslím si, že jsou dobře zpracované. To bych viděla pozitivně.“
- **TU č. 2:** „My už to máme víceméně zpracované v těch doporučeních, co dostáváme ze SPC. Ale vím, o co jde, věděla bych, kam se popřípadě podívat.“

9) Jaké výhody shledáváte v integraci žáka s MP v základní škole?

- **ŠSP č. 2:** „Já pokud je to skupina těch žáků, kterým pomůže integrace, tak se dostanou do toho běžného života, tak mají možná i větší uplatnění ve společnosti v budoucnosti.“

- **TU č. 2:** „*Tak určitě se dostanou do takového toho prostředí, v uvozovkách normálního kolektivu, takže je to pro ně reálnější, zažívají tam reálnější situace.*“

10) Jaké nevýhody shledáváte v integraci žáka s MP v základní škole?

- **ŠSP č. 2:** „*No to je druhá skupina těch dětí, ne pro všechny je vhodná ta integrace, i když jsou v tom pásmu třeba lehkého mentálního postižení, zároveň, všem se teď v rámci nové legislativy doporučuje asistent pedagoga a prostě, jakmile je tam další dospělý a stará se víc o jedno z dětí z toho kolektivu, tak jako děti s ním můžou vycházet hezky, ale pořád je to ten, kdo má toho dospělého a tolik ho nezačleňují do těch běžných aktivit třeba o přestávkách. Ve výuce to nemusí být tolik znát, ale pak jako na chodbu jen tak nevyběhne s asistentem.*“
- **TU č. 2:** „*Negativa to má určitě velký, protože zároveň se je snažíme začlenit, ale oni jsou zároveň vyčleněný z toho kolektivu, protože prostě leckdy není úplně jednoduchý ve všem to dítě tam zapojit, takže to dítě nějakým způsobem s tím asistentem je mimo.*“

11) Jaké předpoklady by podle Vás měl mít žák vhodný pro integraci do běžné základní školy?

- **ŠSP č. 2:** „*Ta spolupráce s rodinou je strašně důležitá, hlavně musí být ti rodiče více důslední a hlavně jednotnější. Musí být hodně jednotní v tom, aby škola vzdělávala to dítě stejně, tak jako probíhá příprava i v domácím prostředí a zároveň spolupráce v rámci nějakého multidisciplinárního týmu, rodiče, škola a poradenské zařízení musí být ve větším kontaktu...a další, asistenti pedagoga, ostatní učitelé i širší rodina vlastně, aby to fungovalo.*“
- **TU č. 2:** „*Tak v každém případě, aby fungovala spolupráce s rodinou, bez toho se to nedá, to je základ.*“

12) Budou podle Vás žáci s mentálním postižením, kteří jsou vzděláváni v běžných základních školách, dostatečně připraveni na praktický život v dospělosti?

- **ŠSP č. 2:** „V běžných školách na to nemají moc podmínky, je to škoda. Není na to čas, to je asi to největší mínus. Oni říkají, že v té inkluzi na tom budou líp, že právě půjdou s tím davem těch dětí intaktních, ale já si myslím, že v těch praktických věcech si ani ty intaktní děti často neumí poradit, třeba obhospodařit domácnost nebo se prakticky zorientovat v tom životě, kam je pak vypustí ta škola, že v tomhle mají ty děti v základních praktických školách trochu výhodu.“
- **TU č. 2:** „Já si právě myslím, že tohle to je ta velká nevýhoda, protože oni jim fakticky ubrali ty praktické činnosti, to, kde oni měli X hodin, nevím teď přesně kolik na těch základních praktických školách, tak tam byl čas a dalo se to tam trénovat a mají tam ty podmínky lepší, než v těch základkách, tam na to nemají čas.“

13) Máte již předchozí zkušenosti s integrací žáka s mentálním postižením v základní škole? Pokud ano, v jakém rozsahu?

- **ŠSP č. 2:** „Já teda jenom tenhle rok, koho jsme integrovali a pak jen ze školní praxe.“
- **TU č. 2:** „No já jsem nejdřív učila na praktické škole a tady ze školy už také nějaké předchozí zkušenosti mám.“

14) Šlo vždy o žáky s lehkým mentálním postižením nebo někdy i o žáky se středně těžkým mentálním postižením?

- **ŠSP č. 2:** „Mám zkušenosti i se středně těžkým, ale ne tady na škole.“
- **TU č. 2:** „Já jsem pracovala vždycky s lehkým mentálním postižením.“

15) Charakterizujte konkrétního žáka s mentálním postižením (stupeň mentálního postižení, jaký navštěvuje ročník, ...)

- **ŠSP č. 2:** „Jde o holčičku v prvním ročníku, která teda teď půjde do druhé třídy a teď má po novém psychologickém vyšetření uznaný lehký stupeň mentálního postižení.“
- **TU č. 2:** „Tak žákyně je v prvním ročníku a ta byla vedená v pásmu širší normy a teď právě po novém vyšetření spadla do pásma toho lehkého mentálního postižení. Takže tím jí tam naskočily tyhle minimální výstupy a má podpůrná opatření třetího stupně.“

16) Jaké předměty (či konkrétních činnosti) dělají žákovi s MP největší obtíže?

- **ŠSP č. 2:** „Má problémy třeba se začleňováním do nějaké diskuze, hodně problémů jí dělá logické uvažování, to je vidět třeba hodně v matematice.“
- **TU č. 2:** „Matematika, to praktické, logické uvažování a myšlení, abstraktní věci i vyjadřování je jednodušší.“

17) Potýkáte se s náročným chováním u žáka? – projevy agrese, nekázně, stereotypního chování- jak jej řešíte?

- **ŠSP č. 2:** „U téhle holčičky takovéhle problémy nejsou. Myslím si ale, že často u téhle dětí s tím lehkým mentálním postižením oni vnímají tu svojí situaci, že jim to nejde a, že je ta zátěž na ně větší, než dokážou unést a často tam tyhle problémy bývají podle mě, řešívá se to.“
- **TU č. 2:** „U tohoto konkrétního, o kterém mluvíme, tak ne.“

18) Jakou pozici má žák s MP v třídním kolektivu?

- **ŠSP č. 2:** „Myslím, že dobrou, ona je přátelská, ale to Vám víc řekne paní učitelka.“
- **TU č. 2:** „Má dobrou, zapojuje se.“

19) Jak pracujete s třídním kolektivem s cílem zapojit žáka s mentálním postižením?

- **ŠSP č. 2:** „*Dělají se v průběhu třeba třídnických hodin nějaké hry, aby třeba zjistili, že ten jejich spolužák má třeba taky takové zájmy, jako má on, takové běžné věci, aby se poznali a zjistili, že to není člověk z jiný planety.*“
- **TU č. 2:** „*Snažíme se, že jsme všichni na jedné vlně a všichni jsme si rovni. Já mám ráda takovej ten styl výuky, kdy se zapojí celá ta třída a něco se společně chvilku jenom dělá, třeba vytleskávání u těchto malých dětí, aby tam nějaká ta společná činnost ten den byla, ta spolupráce.*“

20) Zajistila Vám škola proškolení v oblasti péče o žáka s MP (jakou formou)?

- **ŠSP č. 2:** „*Máme možnost pořád se vzdělávat, ale ten speciálně pedagogický základ já konkrétně mám a kolegyně zrovna taky.*“
- **TU č. 2:** „*Tak já mám vystudovanou i speciální pedagogiku, mám praxi s dětmi z t základní školy praktické, ale pořád se dovzděláváme.*“

21) Jak funguje spolupráce školy s rodiči žáka?

- **ŠSP č. 2:** „*Tady funguje dobře, rodiče jsou aktivní, snaží se spolupracovat, nechají si poradit.*“
- **TU č. 2:** „*Dobře, my se tu s nimi setkáváme hodně často, takže si můžeme cokoliv aktuálního říct. Mám s těmihle konkrétními rodiči dobrou zkušenost.*“

22) Jaká je z Vašeho pohledu spolupráce se speciálně pedagogickým centrem, pedagogicko- psychologickou poradnou či dalšími odborníky?

- **ŠSP č. 2:** „*U nás bych řekla, že je spolupráce se SPC velmi dobrá, samozřejmě někdy jsou ty čekací lhůty delší. Myslím si, že teď i ti další odborníci, třeba lékaři, foniatři...teď je velký tlak i na zdravotnictví, tím, že musí sepsat ty lékařské posudky...teď je obrovský boom, všichni jsou zahlceni.*“

- **TU č. 2:** „Mám báječnou zkušenost. Ta spolupráce funguje velmi dobře. Ale zase co vím od kolegyně z jiných základek, tak s tím mívají občas problémy, ta centra jsou hodně vytížená.“

23) Máte dostatečnou podporu školského poradenského zařízení? Jsou pro Vás srozumitelné zprávy a doporučení ze SPC (PPP), jak doporučení aplikujete v praxi?

- **ŠSP č. 2:** „Spolupráce funguje, řekla bych, že ty zprávy jsou psané tak, abychom jim tady rozuměli, hlavně teda učitelé a pokud neví, mohou se obrátit na mě nebo rovnou na SPC. Myslím si, že teď vyvstává hrozně potřeba toho dojíždění těch poradenských zařízení do těch škol, ale těch pracovníků je málo a nestíhají to, je to škoda, protože by to pomohlo hrozně moc těm učitelům.“
- **TU č. 2:** „Toho už jsme se trochu dotkly, myslím, že ta spolupráce je dobrá, těm doporučením rozumím, hodně mi určitě pomáhá, že mám vystudovanou i tu speciální pedagogiku, ale věřím, že některým kolegyním to může dělat problém, pro mě ta doporučení píšou srozumitelně.“

24) Jaký stupeň podpůrných opatření je žákovi s mentálním postižením poskytován?

- **ŠSP č. 2:** „Třetí stupeň podpůrných opatření.“
- **TU č. 2:** „Je ve třetím stupni.“

25) Jaká podpůrná opatření u žáka s MP poradenské zařízení doporučilo?

- **ŠSP č. 2:** „Tak největší podpůrné opatření je ten asistent pedagoga, pak jsou to tipy na nějaké učebnice a hlavně ty názorné pomůcky.“
- **TU č. 2:** „doporučilo nám speciální učebnice, nějaké konkrétní pomůcky, aby to děti měly názornější, teď mě napadají v matematice třeba ty hranoly.“

26) Jaké jsou finanční nároky na podpůrná opatření? Dostala škola na realizaci podpůrných opatření ve vzdělávání žáka s MP adekvátní finanční dotaci?

- **ŠSP č. 2:** „*To je skoro dotaz na pana ředitele, finanční nároky jsou hlavně na asistenty, to personální zajištění může být problém.*“
- **TU č. 2:** „*Tak to se přiznám, že úplně nevím, ale určitě jsou potřeba peníze na asistenty a taky nějaké pomůcky, ale kolik, to Vám neřeknu, zvýšené jsou.*“

27) Má žák s MP personální podporu v podobě asistenta pedagoga? Jak funguje jejich spolupráce?

- **ŠSP č. 2:** „*Ano, asistenta má, myslím, že ta spolupráce je dobrá, ale k tomu vám řekne více paní učitelka. Ale, co vím, tak u nás jsou ve škole lidi hodně kreativní a snaživí, snaží se vyjít vstříc učitelům i dětem. Ale zase často se setkávám s tím, že asistent pedagoga dělá až příliš za toho žáka, protože si myslí, že mu musí prostě pomoc, že on nemůže. Já už jim teď vyloženě doporučuju, hlavně podporovat samostatnost na prvním místě u toho žáka a hlavně jím poradím, v kterých oblastech.*“
- **TU č. 2:** „*Má asistenta, ta spolupráce funguje báječně jak ve spolupráci mě jako učitele s asistentem, tak i mezi asistentem a dítětem.*“

28) Účastní se žák mimoškolních aktivit a pobytů? Jaká podpora je na místě v těchto situacích?

- **ŠSP č. 2:** „*Všude tam, kde jde o školní aktivity, tak tam ten asistent je, tam ho doprovází, to vychází i z legislativy.*“
- **TU č. 2:** „*Tak tahle konkrétní žákyně zrovna ne, ale máme tady děti, které chodí na hudebku, tam už podporu asistenta nemají, ale vím, že by měli nárok i tam, ale nějak nebyla potřeba to řešit.*“

29) Je snížen počet žáků ve třídě, kde je integrované dítě s MP?

- **ŠSP č. 2:** „*No někde bývá, ta možnost tu je, ale u nás není.*“
- **TU č. 2:** „*Ne, ne, ne.*“

30) Jaký má žák s MP režim výuky? (prostorový, časový) Přechází na některé hodiny do jiné třídy?

- **ŠSP č. 2:** „Pokud je potřeba, ten žák má sníženou pozornost, je hodně unavitelný, tak můžou odejít s asistentem třeba do jeho pracovny a tam si třeba dopracuje ten úkol a jinak si můžou třeba v průběhu hodiny častěji odpočinout u jiné činnosti.“
- **TU č. 2:** „Občas přechází s asistentem někam, kde je klid a pracují spolu individuálně nebo třeba i ve třídě na koberci. S tím časem záleží na únavě, pokud je ten žák unavený, můžou zvolit nějakou jinou činnost, trošku se rozhýbat, pohrát...“

31) Strukturalizujete a vizualizujete žákovi s MP denní režim?

- **ŠSP č. 2:** „Určitě ano, já jsem pro, aby ty děti nějaký ten přehledný rozvrh měly a aby si ho třeba částečně vytvořily samy.“
- **TU č. 2:** „V podstatě ne nijak zásadně, ale mají rozvrh hodin v obrázcích, aby to lépe chápali.“

32) Jakým způsobem obvykle realizujete výuku? (formy, metody, postupy prostředky využívané ve vzdělávání žáků s MP) Jaké metody, formy aj. se vám osvědčily? Měníte vůči žákovi s MP své učební styly?

- **ŠSP č. 2:** „Musí být určitě více názorná, to je u těchto žáků asi nejdůležitější.“
- **TU č. 2:** „Já mám hodně ráda takovou tu jasnou strukturu v češtinách i matematikách, takže ty děti ví, jak je začátek, jak to všechno bude probíhat, v rámci možností se snažím o tu individuální výuku...činnostní učení, aby si ty děti mohly na všechno sáhnout.“

33) V jaké míře je potřebná úprava rozsahu a obsahu učiva? Jakým způsobem modifikujete předávané informace?

- **ŠSP č. 2:** *„To je hodně individuální, každé to dítě, i když s lehkým mentálním postižením může být trošičku jako v něčem na tom líp a v něčem hůř, takže se to podle toho upraví. A taky záleží, v jak kterém předmětu. Některým nejde matematika, ale čeština zase jo, tak tam toho bude mít víc, ale matematika se třeba víc rozloží.“*
- **TU č. 2:** *„No museli jsme upravit ty výstupy...záleží, o jaký předmět třeba jde, ale obecně se jim ty informace musí trochu osekát a obsah zase jak už jsem říkala hodně konkretizovat, to platí všude.“*

34) Jsou zvýšené nároky na úpravu prostředí?

- **ŠSP č. 2:** *„Čistě u žáků s lehkým mentálním postižením nejsou, kdyby měli ale nějakou kombinaci třeba s tělesným nebo smyslovým postižením, tak tam už by byla nějaká úprava potřeba. V tomhle případě ne.“*
- **TU č. 2:** *„Ne, tady nejsou.“*

35) Jaké konkrétní učební pomůcky (speciální učebnice, didaktický materiál) v praxi využíváte?

- **ŠSP č. 2:** *„Učebnice se upravují nebo inspirují z těch učebnic z bývalé Party, z toho nakladatelství, dobře fungují interaktivní výukové materiály, že je to hodně motivuje ty děti, napadá mě třeba Včelka a tak. Jinak názorná počítadla, válečky na počítání, hranolky...Teď jsou zpracované ponovu ty inkluzivní učebnice, ty jsou hodně obrázkové...Vždycky ten materiál musí být přehlednější a líp strukturovaný.“*
- **TU č. 2:** *„Na psaní má takový trojhranný systém, jinak hlavně názor, protože tyhle děti mají třeba v matematice velké problémy, potřebují se vším manipulovat, také používáme různá CD a DVD, laminujeme si různé kartičky, to strašně dobře funguje, všechno, co můžou vzít a mohou si to přendat a manipulovat s tím, třeba mají i peníze vystříhané. Při čtení, aby měli ty slabiky spojené s obrázkama...“*

36) Jaká jsou specifika individuální práce s žákem?

- **ŠSP č. 2:** „Potřebuje od toho dospělého větší strukturalizaci toho úkolu, ale i třeba v orientaci na stole...krok po kroku mu říci, jak probíhá ten proces, co má postupně udělat. Krokování těch úkolů a dokončování a potom kontrola těch vypracovaných úkolů. A pořád uklidňovat, jo, máš na to čas, zkontroluj si to a v klidu.“
- **TU č. 2:** „Hodně, co se týká udržení pozornosti, musím mu také komentovat každou činnost popořadě, co má jak udělat.“

37) Jak probíhá kooperativní učení mezi žákem s MP a intaktními vrstevníky?

- **ŠSP č. 2:** „To taky závisí na tom, jak to podají na začátku roku nebo, když to dítě přijde do toho kolektivu, jak se proškolí rodiče a jak to podávají dětem, rodiče i ti učitelé, že je to prostě kamarád, jako každéj jinej.“
- **TU č. 2:** „U nás to funguje dobře, protože je to dítě fakt hodně společensky aktivní, rádo si povídá s dětmi, takže opravdu je spokojená v kolektivu a zapojuje se.“

38) Jaké způsoby hodnocení využíváte u žáka s MP?

- **ŠSP č. 2:** „Kombinuje se jak klasicky známku, tak slovní hodnocení, oceňuje se hodně i snaha, ne jen ty výsledky.“
- **TU č. 2:** „Tam se to kombinuje, klasicky známky a slovní hodnocení. Samozřejmě hodně motivační.“

39) Jak motivujete žáka s MP?

- **ŠSP č. 2:** „Častěji chválit, důležitá je pozitivní motivace, ale to tyhle malé děti potřebují všechny.“
- **TU č. 2:** „Asi tak jako v rámci celé třídy, jsou to prvňáčci, motivovat potřebují všichni bez rozdílu.“

40) Jak pracujete se zvýšenou únavou žáka a jak podporujete koncentraci jeho pozornosti?

- **ŠSP č. 2:** „*Určitě je rozdíl na prvním a druhém stupni, pak už se nároky zvyšují a není moc čas, důležitá je i ta volnost o přestávkách. Jinak třeba odpočinout si na koberci, natáhnout se.*“
- **TU č. 2:** „*Odchází s asistentem, může využít třeba relaxační pytel, rytmičtější nebo nějakou pohybovou básničku, nějakou hravou činnost, co trochu odvede pozornost jinam a pak se zas vrátíme k práci.*“

41) Jak řešíte kompenzaci deficitů u žáka s MP? (komunikace, sociální chování, nácvik sebeobslužných dovedností, trénink paměti, posilování zrakové a sluchové diference...)

- **ŠSP č. 2:** „*Dochází ke mně na pár hodin týdně a pracujeme individuálně na tom, co potřebuje, jedná se hlavně o nějaké komunikační dovednosti, více pracujeme na tom, co jí nejde během výuky, tam na to máme čas, můžu se přizpůsobit jejímu tempu, jde to pomaleji, ale pomáhá jí to.*“
- **TU č. 2:** „*Ve třídě jim dáváme hodně individuální prostor, více času na ten trénink. Jinak odchází na nějaké hodiny k naší školní speciální pedagožce. Tam trénují hlavně tu komunikaci.*“

42) Jaké a jakým způsobem jsou u vás realizovány předměty speciálně pedagogické péče?

- **ŠSP č. 2:** „*Je to v rámci nějakých disponibilních hodin, děláme takové reedukace, jak už jsem zmiňovala, pracuji s ní individuálně.*“
- **TU č. 2:** „*U nás ty děti dochází k paní speciální pedagožce, ta s nimi pracuje pravidelně každý týden.*“